

Pagina 1 Voorpagina

Pagina 2 Colofon

Pagina 3 Inhoudsopgave

De kracht van Zuid-Kennemerland

Wij zijn Zuid-Kennemerland

Opgaven in vogelvlucht

- Versterken van ons Landschap
Keuzes maken en samenwerken; Zuid-Kennemerland neemt meer regie
- Inspelen op veranderend klimaat
Focus op klimaatadaptatie; maatregelen risico's klimaatverandering
- Een thuis voor iedereen
Voortzetten uitvoering Woonakkoord en woon-zorg-visie

- Beter benutten van ons economisch kapitaal
Focus op actie voor circulaire economie en impact ondernemen
Focus op nieuwe strategische arbeidsmarktagenda
- ~~Een thuis voor iedereen~~
~~Voortzetten uitvoering Woonakkoord en woon-zorg-visie~~
- ~~Inspelen op veranderend klimaat~~
~~Focus op klimaatadaptatie; maatregelen risico's klimaatverandering~~
- Verbinden van deze opgaven met bereikbaarheid
Focus op inhaalslag voor de fiets en openbaar vervoer
- Gezondheid bevorderen
Focus op:
  - Verminderen gezondheidsverschillen
  - Versterken eerste lijns gezondheidszorg in wijken
  - Wegnemen van stressfactoren en preventieve aanpakken
- -

.....
- Jeugdzorg: Veilig en gezond opgroeien
  - focus op preventie en op samenwerking met partners voor een integrale benadering
- .....

Samenwerken

Opgave I

Opgave II

Opgave III

Opgave IV

Opgave V

Opgave VI

Opgave VII

Keuzes maken

Pagina 4 Topografisch kaartje

Met de vier gemeenten; zee; omgeving

Pagina 5 en 6 DE KRACHT VAN ZUID-KENNEMERLAND [pagina 5 en 6]

Een thuis voor iedereen

Zuid-Kennemerland is een gewilde plek om te wonen. De combinatie van de monumentale stad Haarlem met de groene gemeenten Heemstede en Bloemendaal en de levendige badplaats Zandvoort biedt vele voorzieningen en voldoende recreatieruimte. Horeca en winkelstraten, scholen en cultureel aanbod, sportclubs en natuur: alles is dichtbij. Bovendien ligt Zuid-Kennemerland gunstig in de randstad, dichtbij Amsterdam, Leiden en Den Haag. Met Schiphol en de intercitystations nabij ligt ook de rest van de wereld open.

Goed opgeleide bevolking

Onderwijs en wetenschap zijn van oudsher belangrijk in onze regio. Zo is de Voorwegsschool in Heemstede de eerste Nederlandse basisschool en slaat de Koninklijke Hollandse Maatschappij der Wetenschappen al ruim 250 jaar een brug tussen wetenschap en maatschappij. Middelbare scholen zijn ruim aanwezig op vaak historische locaties, zoals het College Hageveld in het voormalig Bisschoppelijk seminarie in Heemstede. Het Eerste Christelijk Lyceum in Haarlem en het Kennemer Lyceum in Bloemendaal bestaan al een eeuw en horen bij de oudste lycea van Nederland. Studenten volgen een mbo-opleiding bij het NOVA-College of een hbo-opleiding bij Inholland. Sinds kort is in de Koepel in Haarlem de Haarlem Campus gevestigd, met universitair onderwijs.

Een goed opgeleide bevolking biedt kansen voor innovatief ondernemersklimaat, bijvoorbeeld in het [C-district](#) in de Haarlemse Waarderpolder, dat een innovatiehub is voor circulaire economie. Ook Cupola XS in de Koepel (digitalisering mkb) en het toekomstige innovatiecluster rondom het Spaarne Gasthuis (gezondheid) vormen hierbij belangrijke ankerpunten. Veel inwoners werken ook buiten Zuid-Kennemerland bij grote kennisinstututen, overheden en (internationale) bedrijven.

Rijk geschakeerd landschap

Het landschap is de belangrijkste gemene deler en grote kracht van de regio. De natuur en het cultuurlandschap zijn ingenieus met elkaar verweven. We zijn royaal bedeed met strand, duinlandschappen die de metropool van kwaliteitsdrinkwater voorzien, open veenweide gebieden en bossen. Onze voorouders hebben daar schoonheid aan toegevoegd. Zij creëerden een gevarieerd cultuurlandschap met kleinschalige akkers, karaktervolle dorpen, pittoreske hofjes, groene villawijken en imposante buitenplaatsen.

Rijk aan erfgoed en cultuur

Ook cultureel zijn we een rijke regio met een uiteenlopende programmering op muziekpodia, zoals het Patronaat en Phil, in theaters als Caprera, De Luifel en de Schuur, en met diverse musea die naast de meesterwerken van Frans Hals bijvoorbeeld ook de geschiedenis van de psychiatrie tonen. Of de relatie tussen kunst en wetenschap, zoals het Teylers Museum, dat het oudste museum van Nederland is. En veel mensen kennen de regio van Bevrijdingspop en de Formule 1.

De historie van Zuid-Kennemerland is dagelijks zichtbaar in de vele monumenten, landgoederen en buitenplaatsen, de hofjes, de Grote Bavo en de Koepel Kathedraal.

WIJ ZIJN ZUID-KENNEMERLAND

De gemeenten Bloemendaal, Haarlem, Heemstede en Zandvoort zijn samen de regio Zuid-Kennemerland. Een regio van 238.000 inwoners met stad en kust, reuring en rust.

In de regio hebben we over het algemeen een goede kwaliteit van wonen, werken en recreëren. Het landschap met strand, duinen en groen is de belangrijkste gemene deler, met de monumentale stad Haarlem als centrum. We hebben de kwaliteiten van onze ligging, ons landschap en de goed opgeleide bevolking altijd goed weten te benutten om gezond te leven, succesvol te ondernemen en prettig te wonen.

Wij willen de kwaliteiten van Zuid-Kennemerland beschermen, benutten en versterken voor het welzijn van iedereen. Brede Welvaart is daarbij ons uitgangspunt. Daarom hebben wij deze samenwerkingsagenda gemaakt.

Beschermen, benutten, versterken: voor het welzijn van iedereen

Het is onze ambitie om de kwaliteiten van de regio te beschermen, benutten en versterken voor het welzijn van iedereen. Hier en nu, maar ook voor later. Brede welvaart is daarbij ons uitgangspunt. Wij doen dit als aparte gemeenten, maar een aantal opgaven doen we samen omdat ze de gemeentegrens overstijgen. We bundelen onze krachten op basis van bestaand beleid in onze gemeenten om regionaal versterking te realiseren en effectiever te zijn. Daarom hebben wij sinds 2020 een gezamenlijke regionale agenda voor Zuid-Kennemerland. Deze is nu geactualiseerd in samenspraak van de Colleges en de raden, passend bij de ambities voor de komende jaren.

Uitgangspunt Brede Welvaart

Brede welvaart is ons uitgangspunt. Brede welvaart gaat in essentie over welzijn en over alles waar mensen waarde aan hechten voor een goed leven. De centrale onderdelen van Brede Welvaart kunnen worden teruggebracht tot drie dimensies van ontwikkeling: Economie, Sociaal en Duurzaamheid. Het gaat om meer dan alleen materiële welvaart.

We willen dat iedereen prettig en veilig woont in onze regio. Dit betekent dat we als regio sociale inclusie belangrijk vinden en elkaar respecteren ongeacht seksuele voorkeur, sociaal economische status, culturele achtergrond of mentale/fysieke beperkingen.

Wat wij onze inwoners te bieden hebben aan betaalbare woningen, een werkende economie, inspelen op veranderend klimaat, zorg, duurzaamheid, bereikbaarheid en

gezonde leefomgeving is van groot belang voor hun welzijn en voor de kwaliteit van Zuid-Kennemerland. Het is nu voor velen goed toeven in Zuid-Kennemerland, maar niet iedereen ervaart de brede welvaart waar wij naar streven. Het is niet het moment om tevreden om ons heen te kijken. De opgaven zijn urgent en vragen een samenhangende regionale aanpak. We doen een beroep op alle Zuid-Kennemerlanders om samen en met ons deze uitdagingen aan te gaan.

~~Deze opgaven zijn urgent en vragen een samenhangende regionale aanpak.~~

Met Brede Welvaart als uitgangspunt is de Zuid-Kennemer Agenda geactualiseerd en uitgebreid met twee opgaven: Gezondheid en Jeugdzorg.

REGIONALE OPGAVEN IN VOGELVLUCHT

We hebben zeven regionale opgaven gedefinieerd voor de Zuid-Kennemer Agenda: Landschap, Inspelen op veranderend klimaat, Wonen, Economie, Bereikbaarheid Gezondheid en Jeugdzorg. Elke opgave is uitgewerkt in een eigen hoofdstuk en vertaald naar concrete acties in het eveneens geactualiseerde Werkplan Zuid-Kennemerland. Hieronder staan ze in vogelvlucht, met hun focus voor de komende jaren.

Versterken van ons Landschap

- **Keuzes maken en samenwerken; Zuid-Kennemerland neemt meer regie**
De opgaven die op het landschap afkomen volgen elkaar in rap tempo op. We moeten samen nadenken over de grote uitdagingen waar ons landschap voor staat. Na jaren van conserverend beleid, waarin de focus lag op landschapsbehoud, wordt het tijd om alle opgaven in het landschap op een ontwikkelgerichte manier in samenhang te bezien.

Inspelen op veranderend klimaat

- **Focus op klimaatadaptatie; maatregelen risico's klimaatverandering**
De gevolgen van klimaatverandering vormen een bedreiging voor het aantrekkelijke leefklimaat voor onze inwoners, ondernemers en bezoekers. Voortbouwend op de kennis die is opgedaan met onder andere stresstesten en risicodialogen uit de vorige Agenda, ligt nu de focus op handelingsperspectief. We geven uitvoering aan de Actieagenda Klimaatadaptatie en werken toe naar een lokale en regionale strategie op klimaatadaptatie op hoofdlijnen.

Een thuis voor iedereen

- **Voortzetten uitvoering Woonakkoord en woon-zorg-visie**
De uitvoering van het Woonakkoord Zuid-Kennemerland / IJmond 2021-2025 wordt voortgezet voor voldoende, betaalbaar en passend woonaanbod. We werken aan een regionale woon-zorgvisie, waarin we aangeven hoe wonen, zorg en welzijn er op de lange termijn uitziet in de regio.
We werken samen voor de opvang van ontheemden.

Beter benutten van ons economisch kapitaal

- **Focus op actie voor circulaire economie en impact ondernemen**
Naast onze toeristische sector, kunnen wij economisch een heel sterke en onderscheidende regio zijn. Alle ingrediënten zijn aanwezig om als proeftuin voor toegepaste innovatie verder te ontwikkelen. Rode draad vormen de transities naar een circulaire economie en impact ondernemen. ~~We maken hier een actieagenda voor.~~
- **Focus op nieuwe strategische arbeidsmarktagenda**
Er is een mismatch op onze arbeidsmarkt. Enerzijds zijn er veel openstaande vacatures, anderzijds staan er mensen langs de kant. We stellen een nieuwe strategische arbeidsmarktagenda 2023-2026 op. Hiermee kunnen we (bij)sturen op de balans tussen economische behoeften enerzijds en brede welvaart en gelijke kansen anderzijds.

Verbinden van deze opgaven met bereikbaarheid

- **Focus op inhaalslag voor de fiets en openbaar vervoer**

We willen duurzamer vervoer in onze regio en een goede benutting en doorstroming van alle verkeersmodaliteiten. Voor de fiets en het openbaar vervoer is een inhaalslag nodig.

Het openbaar vervoersysteem bedient een aantal woon- en werkgebieden onvoldoende. Met investeringen in hoogwaardige doorfietsroutes en openbaar vervoer dat concurrerend is in frequentie, snelheid en comfort verbeteren we de positie van deze modaliteiten.

Gezondheid **Bevorderen**

- Focus op verminderen van gezondheidsverschillen

- Focus op versterken van de eerstelijnsgezondheidszorg in de wijken

- Focus op wegnemen van stressfactoren en inzetten op preventieve aanpakken

Het maakt nog steeds uit waar je wieg heeft gestaan en waar je woont. Gezondheid, kwaliteit van leven en levensverwachting zijn daardoor ongelijk verdeeld. Er zijn grote gezondheidsverschillen op het niveau van wijken en buurten. Het verkleinen van deze kloof vraagt een sociale aanpak en versterking van de eerstelijns in specifieke wijken

Jeugdhulp: **Veilig en gezond opgroeien**

- Focus op preventie

- Focus op samenwerking met partners voor een integrale benadering

We zien in de regio een stijgende vraag naar jeugdhulp. Ook de kosten stijgen mee. We staan voor de gezamenlijke opgave (gemeenten en consortia) om grip te krijgen op deze groei. We willen dat kinderen en jongeren in Zuid-Kennemerland en IJmond een goede start maken in het leven, dat zij gezond, gelukkig en veilig opgroeien tot zelfredzame volwassenen die volwaardig in de samenleving kunnen meedoen.

Werkplan Zuid-Kennemerland 2024-2027

De opgaven in de Zuid-Kennemer Agenda worden door de Colleges geconcretiseerd in een regionaal Werkplan 2024-2027 met één of twee gerichte acties per opgave. Het Werkplan wordt vastgesteld in de Colleges na vaststelling van de Zuid-Kennemer Agenda in de vier gemeenteraden.

SAMENWERKING

De regio Zuid-Kennemerland investeert in goede samenwerkingsrelaties. Regionale samenwerking is belangrijk als inhoudelijke vraagstukken de gemeentegrenzen overstijgen. Dit geldt binnen de regio Zuid-Kennemerland zelf en ook naar andere regio's, andere gemeenten, de provincie Noord-Holland en in de Metropoolregio Amsterdam. Zowel op de inhoud van vraagstukken, als in de gezamenlijke lobbyinzet naar derden.

Sinds de vaststelling van het bestuursconvenant ZKL 2020 hebben de gemeenten elkaar steeds beter kunnen vinden voor de uitvoering van de hoofdopgaven in de Zuid-Kennemer Agenda. De regionale samenwerking heeft zich ontwikkeld tot een vanzelfsprekendheid, die we verder zullen doorzetten. Een lijst van alle regionale samenwerking van ZKL is bijgevoegd.

Samen keuzes maken

De opgaven in de Zuid-Kennemer Agenda hangen met elkaar samen. Ze kunnen elkaar versterken, maar ook beperken.

We willen ervoor zorgen dat we blijvend van onze kwaliteiten kunnen profiteren en genieten. Wij moeten daarvoor samen de schouders eronder zetten. Want de aantrekkelijkheid van Zuid-Kennemerland stelt ons ook voor uitdagingen: de woon-werk-pendel is zo groot dat de bereikbaarheid van de regio een opgave is, geluidsoverlast en fijnstof door verkeer, Schiphol en Tata-staal hebben impact op de schone lucht en de leefbaarheid, het fijne woonklimaat maakt de prijs van woningen onbetaalbaar voor lagere en middeninkomens en we hebben een daarmee samenhangend tekort aan zorg- en onderwijzend personeel. Er is krapte op de arbeidsmarkt in bijna alle sectoren. De participatiegraad is hoog, evenals het tekort aan vrijwilligers en mantelzorgers. Ons gekoesterde landschap staat onder druk door ruimteclaims voor woningen, recreatie en door klimaatverandering.

Gesprekken over dilemma's, keuzes en prioritering zijn dus aan de orde. In elke gemeente afzonderlijk en ook met elkaar. Daarvoor gebruiken we de regionale portefeuillehoudersoverleggen en de regionale radenbijeenkomsten, zoals is afgesproken in het Bestuursconvenant regionale samenwerking Zuid-Kennemerland. En we nemen deel aan andere regionale overleggen zoals het gebiedsproces van de provincie voor Zuid-Kennemerland voor o.a. stikstof en we zijn als regio vertegenwoordigd in de Bestuurlijke Regie Schiphol, waarin we ons sterk maken voor beperking van de overlast.

Opgave I Versterken van ons landschap

Ons goud

Met ons sterk afwisselende landschap hebben we goud in handen. Naast kilometers strand, uitgestrekte duingebieden met snelstromende duinrellen, kleinschalige akkers en karaktervolle dorpen, zijn de bossen in onze duinzoom ingenieus verweven met eeuwenoude landgoederen en weldadige villawijken. Daarnaast herbergen we een grote stad en vaak lommerrijke, maar ook drukke dorpen. Dit groenblauwe kapitaal en onze cultuurhistorie zijn de rijkdom van onze regio, waar we trots op zijn en die de regio tot een heel gewild woongebied maken. Deze waarden willen we graag behouden en waar mogelijk versterken. We zijn ook rijkelijk bedeeld door de natuur en vinden in onze regio een royaal aandeel van de Nederlandse biodiversiteit.

Versterken en zorgvuldig inpassen

De opgaven die op het landschap afkomen volgen elkaar de laatste tijd in rap tempo op: toenemende behoefte aan woningen, recreatieruimte waterberging, energie-opwekking, stikstofmitigatie, versterken biodiversiteit, bodemdaling, toekomstperspectief van de landbouw, circulariteit. En dit met behoud van de bestaande cultuurhistorische- en natuurwaarden.

Na jaren van conserverend beleid, waarin de focus lag op landschapsbehoud, wordt het tijd om alle opgaven in het landschap op een ontwikkelgerichte manier in samenhang te bezien, waarbij voor de natuurgebieden de aandacht blijft gericht op natuurontwikkeling.

De afname van biodiversiteit wordt wereldwijd een steeds nijpender probleem. We prijzen ons gelukkig met een rijke biodiversiteit en we nemen maatregelen om de biodiversiteit te versterken. We doen dit in onze regio via het landelijke Natuurnetwerk Nederland en we hebben de ambitie om het Nationaal Park uit te breiden.

Daarnaast onderzoeken we hoe we ruimte aan energietransitie of recreatie en toerisme kunnen bieden, zonder dat dit ten koste van ons landschap gaat. We passen nieuwe infrastructuur zorgvuldig in ons landschap in en we hebben in de Provinciale Ruimtelijke Verordening afgesproken dat we alle nieuwe woningbouw in principe in bestaand bebouwd gebied realiseren. We compenseren de impact daarvan op onze natuur en diversiteit.

Op zoek naar nieuwe middelen

We hebben structureel onvoldoende middelen om het beheer en de ontwikkeling van het landschap te financieren. Het organiseren van de benodigde budgetten is blijvend een uitdaging. ~~Mogelijk bieden processen als de energietransitie en de groei van recreatie en toerisme kansen voor nieuwe verdienmodellen voor het landschap.~~ **Voor bijvoorbeeld (financiering van) een duurzame, natuurgerichte transitie van de landbouw starten we een lobby bij provincie en MRA.**

Keuzes maken en samenwerken; de regio neemt meer regie

We moeten samen nadenken over de grote uitdagingen waar ons landschap voor staat. Hoe maken we het landschap klimaatadaptief zonder de kernwaarden ervan aan te tasten? Hoe vergroten we de biodiversiteit, met behoud van open landschappen en robuuste duingebieden? En op welke manier faciliteren we de groeiende stroom bezoekers aan onze regio, zonder dat natuur en stilte verloren gaan?

Complicerende factor hierbij is dat het landschap zich in een ingewikkeld krachtenveld bevindt: gemeenten, provincie, waterschap, Nationaal Park Zuid-Kennemerland, recreatiegebied Spaarnwoude, grondeigenaren, terrein beherende organisaties, Metropoolregio Amsterdam (MRA),

belangengroepen en bewonersverenigingen hebben allemaal een rol. De aard van de (gemeentegrens-overstijgende) opgaven vergt een regionale aanpak.

Hoe werken we samen met alle relevante partijen gestructureerd aan het landschap? In elk geval door als gemeenten gezamenlijk (door afstemming in de portefeuillehoudersoverleggen) regie te houden op het landschap in onze regio en daarover met onze belangrijkste partners de samenwerking te zoeken.

Alleen door deze opgaven als regio gezamenlijk op te pakken, kunnen het groeiende aantal inwoners en de miljoenen bezoekers ook in de toekomst van ons groenblauwe kapitaal blijven genieten.

Wat zijn onze belangrijkste acties?

- We concretiseren de gewenste ontwikkelrichting voor het landschap van Zuid-Kennemerland/Velsen in brede zin: natuur, toerisme en recreatie, cultuurhistorie, landbouw, water en bodem, klimaatadaptatie, enzovoorts.
- We gaan uit van zonerings bij het stimuleren van recreatief-toeristisch medegebruik van het landschap en beschermen kwetsbare landschappen en natuur tegen overlast en drukte.
- We selecteren gebieden die we reserveren voor rust, [ruimte en natuur](#).
- We versterken de biodiversiteit via het landelijk Natuurnetwerk Nederland.
- We maken het landschap klimaatbestendig door bijvoorbeeld in de duinen ruimte te geven aan verjongingsprocessen.

Wie zijn daarbij onze belangrijkste partners?

Provincie Noord-Holland, PWN, IVN, natuurbeheerders, particuliere landgoedeigenaren, agrariërs, waterschap, Waternet, NPZKL, Recreatieschap Spaarnwoude, MRA en ondernemers.

Zie ook

- Ontwikkelperspectief Binnenduintrand;
- Groen Kapitaal Noord-Holland;
- MRA Metropolitaan Landschap;
- MRA Programma Kunst, Cultuur & Erfgoed 'Meer dan de delen';
- In de MRA Verstedelijkingsstrategie (nu NOVEX MRA) is het principe Landschapsinclusief verstedelijken geïntroduceerd en zijn de opgaven voor het landschap in beeld gebracht, vanuit de MRA wordt onderzoek gedaan naar druk en draagkracht van het landschap en een regionale spreiding van recreatieve druk;
- Beleidsplan Nationaal Park Zuid-Kennemerland;
- Provinciaal Programma Landelijk Gebied;
- Provincie Noord-Holland: Recreatieonderzoek;
- Toekomstvisie recreatieschap Spaarnwoude

OPGAVE II INSPELEN OP VERANDEREND KLIMAAT

Inspelen op het veranderende klimaat

Klimaatverandering, energietransitie en de nationale en internationale klimaatdoelen hebben grote invloed op de fysieke leefomgeving (zowel boven- als ondergronds) en vragen om afwegingen en keuzes in de inrichting ervan. Het vraagt om een zorgvuldige inpassing, terwijl er ook grote druk op de ruimte is vanuit andere opgaven en belangen.

Energietransitie

De versnelde afbouw van de import van gas en olie uit Rusland geeft extra prikkels voor energiebesparing en vanuit de Europese Unie wordt ingezet op versnelde verduurzaming van energiebronnen. Hoop is er dat dit ons samen gaat lukken. In 2022 was het gasverbruik in Nederland het laagste van de afgelopen 50 jaar. Maar we zijn er nog lang niet. De tussendoelen voor 2030 als het gaat om CO₂ uitstoot en stikstof lijken op dit moment buiten bereik. Het jaar 2030 is nog maar een tussenstop; in 2050 moet de volledige Europese economie klimaatneutraal en circulair zijn. Dat betekent brede inzet op hernieuwbare en biobased grondstoffen voor een nieuwe economie die nog grotendeels moet worden gebouwd.

Meer lusten

De omschakeling op duurzame energiebronnen plaatst ons weliswaar op korte termijn voor financiële lasten, maar levert meer lusten. Zo zorgt deze omschakeling voor schonere lucht, wat resulteert in een betere gezondheid van bewoners en lagere zorgkosten. Ook levert deze omschakeling nieuwe banen op en een veel efficiëntere energievoorziening. Nu zijn sommige technieken nog duurder dan het niet-duurzame alternatief. Maar dat verandert snel.

Actieve burgers en ondernemers

We halen onze klimaatdoelen als regio alleen als ook onze inwoners en ondernemers daar actief aan bijdragen. Veel van onze inwoners zijn hier al mee bezig. Ze leggen zonnepanelen op hun dak, isoleren hun woning en vervangen hun cv-ketel door een (hybride) warmtepomp, eten minder vlees en pakken vaker de fiets. Ook onze lokale ondernemers zetten stappen en komen met initiatieven die bijdragen aan de energietransitie. Deze positieve houding en actieve stappen zijn voor ons als regio voorwaarden om effectief te kunnen inspelen op de klimaatverandering. Daarom stimuleren we zoveel mogelijk inwoners en ondernemers tot het maken van duurzame keuzes en ondersteunen we hen daarbij.

[Er zijn ook inwoners die niet over de middelen beschikken om bij te dragen aan de energietransitie. Verder zijn er huishoudens die leven in energiearmoede. Zij hebben een laag inkomen, hoge energiekosten en een huis van slechte energiekwaliteit waardoor ze een relatief groot deel van hun inkomen kwijt zijn aan energiekosten. Voor hen wordt het steeds moeilijker om de energierekening te kunnen betalen. Het realiseren van een succesvolle energietransitie betekent ook aandacht voor het wegnemen van energiearmoede.](#)

Klimaatadaptatie

De snelle opwarming van de aarde zorgt voor verdroging, hitte, bodemdaling, meer neerslag en een verder afnemende biodiversiteit. Klimaatadaptatie vraagt om belangrijke keuzes en robuuste inrichting van zowel het stedelijk als het landelijk gebied.

Vorbereid zijn op extremer weer

Door het veranderde klimaat krijgt ook onze regio steeds meer te maken met hevige regenbuien in korte tijd, extreme droogte en hitte, vergroot brandgevaar en een drinkwatertekort. Het KNMI zal eind 2023 de nieuwe klimaatscenario's publiceren. De veranderingen zijn allang voor ons merkbaar en voelbaar. Wij willen inspelen op de gevolgen van klimaatverandering want ze vormen een bedreiging voor ons aantrekkelijke leefklimaat voor onze inwoners, ondernemers en bezoekers.

De opwarming van de aarde heeft niet alleen effect op het openbare leven, maar ook op de gezondheid van mensen, de bereikbaarheid door de hulpdiensten, de beschikbaarheid van drink- en bluswater, de arbeidsproductiviteit en financiële stabiliteit. Wij willen meer inzicht krijgen in de maatregelen die lokaal en regionaal genomen kunnen worden om voorbereid te zijn op weersextremen. Hiermee houden we rekening met de 7 ambities uit het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie (DPRA) uit 2018.

Urgentie

Voor de afweging en het maken van keuzes is het belangrijk om onderscheid te maken in urgentie. Waar zijn de meest kwetsbare locaties die bij extreme regenval zullen leiden tot schade en ontwrichting, zoals na de hevige regenval in Limburg in 2021? Waar liggen de locaties waarbij er sprake zal zijn van langdurige hinder en overlast door water op straat en voor gebouwen? Zo viel er in Kennemerland 32 tot wel 78 mm in 24 uur in oktober 2019 en dat leidde tot allerlei problemen. Wat zijn de meest kwetsbare gebieden bij langdurige hitte of droogte (paalrot, doodgaan vegetatie, brandveiligheid)?

Huidige stand van zaken

Er gebeurt al veel en er ligt al veel onderzoek: de gemeenten hebben afzonderlijk stresstesten uitgevoerd voor hitte, droogte en wateroverlast. Met vijf gemeenten (Haarlem, Heemstede, Bloemendaal, Zandvoort en Velsen) zijn in 2022 de risicodialogen gevoerd, waaruit een actieagenda is voortgekomen in december 2022. Ook is er een gezamenlijke subsidieaanvraag gedaan vanwege de impulsregeling. De nieuwe Waterschapsverordening van het Hoogheemraadschap van Rijnland treedt de komende tijd in werking en stelt strengere eisen. Meerdere gemeenten in onze regio hebben een Hemelwaterverordening en/of zijn er mee bezig.

Toekomst

Om bij te dragen aan een klimaatadaptieve regio werken we aan de doelstellingen van het Klimaatakkoord. Door de CO₂-uitstoot terug te dringen, woningen beter te isoleren en woningen en gebouwde omgeving beter te koelen, dragen wij bij aan beperking van de opwarming van de aarde en het beperken van de gevolgen daarvan voor onze bewoners.

Door de samenwerking met de provincie, Metropool Regio Amsterdam, het Hoogheemraadschap van Rijnland, waterbedrijven en bouwcorporaties worden er al stappen gezet. Maar wat betreft waterberging, afkoppelen, vergroening, slimme infrastructuur bij het vernieuwen van wegen en op bedrijfsterreinen kunnen wij als regio meer effect sorteren. Ongeveer 30% van de stedelijke omgeving is openbaar terrein, 70% is privaat eigendom van bewoners, bedrijven, woningcorporaties, scholen en instellingen. Het is onze grote opgave om samen de regio meer klimaatadaptief te maken. Zodat elke schep in de grond zoveel mogelijk klimaatadaptief is.

Wat zijn onze belangrijkste acties?

- We trekken samen op wat betreft kennisontwikkeling over energietransitie en klimaatadaptatie, we werken samen en wisselen goede voorbeelden uit. Hiervoor organiseren we een periodiek overleg.
- Bij het maken van afwegingen en keuzes in de infrastructuur, ruimtelijke ordening en landschapontwikkeling houden we zoveel mogelijk rekening met klimaatadaptatie voor water en bodem in het stedelijk en landelijk gebied. Hiervoor brengen we de belangrijkste regionale structuren (o.a. wegen en boezemwateren) voor klimaatadaptatie in beeld en bepalen de gewenste toekomst hiervan. Uitvoering wordt gegeven aan de actieagenda klimaatadaptatie, voortvloeiend uit de regionale risicodialogen.

- We gaan de benodigde financiële kracht en personele inzet concreter uitwerken voor de periode 2023-2026 op weg naar de landelijke klimaatdoelen van 2030. Hiervoor werken we de lokale en regionale strategie op klimaatadaptatie op hoofdlijnen uit, brengen de kosten in beeld en maken keuzes voor inzet op lokaal en regionaal niveau.

Wie zijn daarbij onze belangrijkste partners?

Onze inwoners, lokale ondernemers, woningcorporaties, ontwikkelaars, de Provincie Noord-Holland, het Rijk, Hoogheemraadschap van Rijnland, Omgevingsdienst IJmond, Liander, PWN en Waternet, natuurbeheerorganisaties, veiligheidsregio Kennemerland en Metropool Regio Amsterdam.

Zie ook:

- Regionale Energiestrategie 1.0 Noord-Holland Zuid, zie <https://energieregionh.nl/>
- Nationaal Isolatie Programma, zie <https://www.volkshuisvestingnederland.nl/onderwerpen/nationaal-isolatieprogramma>
- Convenant Toekomstbestendige Woningbouw MRA, zie <https://www.metropoolregioamsterdam.nl/website-voor-convenant-toekomstbestendige-woningbouw/> of <https://toekomstbestendigbouwen.nl/overzichtspagina/>
- Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie 2018, zie <https://www.deltaprogramma.nl/themas/ruimtelijke-adaptatie/deltaplan>
- Kaderrichtlijn water, zie <https://www.helpdeskwater.nl/onderwerpen/wetgeving-beleid/kaderrichtlijn-water/>
- Kamerbrief “Water en bodemsturend” 2022, zie <https://open.overheid.nl/documenten/ronl-c35e65eba0903d738ae26dab222462337b0d8de7/pdf>
- Waterschapsverordening Hoogheemraadschap van Rijnland, zie <https://www.rijnland.net/regels-op-een-rij/waterschapsverordening/>

Opgave III Een plek voor iedereen

Diversiteit zit in onze genen

We willen dat iedereen in onze regio een huis kan vinden, ongeacht zijn inkomen, leeftijd of beperking. Vanzelfsprekend werken wij samen voor de opvang van statushouders, asielzoekers en vluchtelingen. We zetten ons in voor passende woonvormen voor ouderen die steeds langer zelfstandig thuis blijven wonen. En we werken gezamenlijk aan de doordecentralisatie van beschermd wonen, van centrumgemeente Haarlem naar de individuele gemeenten in Kennemerland. Hierbij worden alle gemeenten verantwoordelijk voor het organiseren van ondersteuning van bewoners die vanuit beschermd wonen in de wijken komen wonen. Er wordt gestreefd naar 'zo thuis mogelijk' wat moet leiden tot afschaling van intramurale woonvormen. Er is aandacht voor een zachte landing in de wijk, zodat men zich welkom voelt in de wijk.

En we willen dat iedereen prettig en veilig woont in onze regio. Dit betekent dat we als regio sociale inclusie in onze wijken hoog op de agenda hebben staan. Om prettig met elkaar te kunnen samenleven, is het daarom belangrijk dat we elkaar respecteren, ongeacht seksuele voorkeur, sociaal economische status, culturele achtergrond of mentale/fysieke beperkingen.

Door de eeuwenlange migratie zit diversiteit in de genen van onze regio. We willen als regio een plek bieden aan alle mensen, ongeacht de leeftijd, achtergrond, geaardheid of beperking. Zo kunnen inwoners met een beperking zich ontplooiën en zelfstandig wonen dankzij de ondersteuning en begeleiding van zorgorganisaties. Ook bieden we Zuid-Kennemers voor wie betaald werk verre van vanzelfsprekend is, begeleiding bij het bemachtigen van een baan. Onze ambitie vertaalt zich verder in onze plannen voor nieuwbouw, waarin we rekening houden met een breed palet aan doelgroepen en inkomens.

Meer betaalbare woningen

Het is niet op elk terrein even makkelijk om aan iedereen een plek te bieden. Zo lukt dit nog niet op de woningmarkt. Ondanks de maatregelen die we nemen, is het voor steeds meer van onze inwoners moeilijk om een woning te bemachtigen. Voor de kleinste inkomens is er een tekort aan sociale huurwoningen. En voor steeds meer andere inwoners is een woning financieel onbereikbaar omdat de prijzen voor koop en vrije sectorhuur blijven stijgen. Dit geldt bijvoorbeeld voor de groep jongvolwassenen, die door hun hoge studieschulden en vaak tijdelijke arbeidscontracten financieel beperkt zijn in hun mogelijkheden. Daarom hebben we met de regio IJmond afgesproken dat we in ons nieuwbouwprogramma minimaal dertig procent sociale huur realiseren. Binnen de ruimte die de nieuwe stikstofaanpak toestaat, zorgen we voor voldoende bouwlocaties, passend bij de woningbehoefte. Op MRA niveau hebben we de Woondeal getekend. Met deze Woondeal worden de krachten van de verschillende overheidslagen gebundeld met als doel het realiseren en behouden van voldoende (betaalbare) woningbouw in de MRA. In de Woondeal MRA 2023 zijn voor de woningbouw (zowel de aantallen als aandeel betaalbaar) wederkerige afspraken gemaakt tussen Rijk, provincies en MRA gemeenten over randvoorwaarden, het wegnemen van knelpunten en financiële ondersteuning van de MRA-opgave. Met het vaststellen van de Woondeal MRA 2023 blijft Zuid-Kennemerland in aanmerking komen voor potentiële financiële middelen. Door de langdurige samenwerking met het Rijk kunnen knelpunten in de woningbouw besproken en aangepakt worden en draagt de regio bij aan de mogelijke verruiming van (wettelijk) instrumentarium om de regionale woningbouwambities te kunnen blijven uitvoeren.

Veranderende demografie

We willen een beschermde woning en woonomgeving bieden aan onze meest kwetsbare inwoners. Ook moeten we als regio anticiperen op onze veranderende demografie, zoals de groei van het aantal eenpersoonshuishoudens en het aantal kleine gezinnen. De belangrijkste ontwikkeling is de vergrijzing. Een groeiende groep ouderen woont langer thuis en daarom moeten we woningen geschikt maken voor verschillende levensfasen. Ook moeten we voorkomen dat onze ouderen vereenzamen en daarom willen we ruimte bieden aan nieuwe initiatieven en geschikte woonvormen voor ouderen en waar mogelijk in nabijheid van zorg en voorzieningen. Daarnaast willen we zorgen voor passend vervoer voor mensen die beperkt mobiel zijn.

Zuid-Kennemerland werkt op het wonen domein intensief samen met IJmond. In lijn met het Woonakkoord hebben gemeenten in Zuid-Kennemerland met de IJmond gemeenten afgesproken gezamenlijk toe te werken naar de vanuit het Rijk verplicht wordende woonzorgvisies¹. Dat doen we door regionaal samen te werken daar waar het meerwaarde oplevert, met alle ruimte om lokaal tot nadere invulling/verfijning te komen. De regionale woonzorgvisie, als kader en handreiking voor de lokale gemeentelijke woonzorgvisie. We geven het gedeelde beeld van de toekomst aan, hoe wonen, zorg en welzijn er op de lange termijn uitziet in de regio. Een belangrijk aandachtspunt is de verdeling van doelgroepen tussen gemeenten (in het kader van fair share). Uitgangspunt is aansluiting op de afspraken, onderleggers en onderwerpen en onderdelen die vanuit het koplopers programma MRA 'Thuis voor Iedereen' tot stand komen.

[Voldoende geschikte huisvesting van maatschappelijk vastgoed is daarnaast een essentiële randvoorwaarde voor het bieden van voldoende ondersteuning en activiteiten in de regio. Deze moet aansluiten op de woningbouwopgave en de ondersteuningsvragen per wijk. De leefbaarometer is daarbij een hulpmiddel.](#)

Wat zijn onze belangrijkste acties?

Op het terrein van wonen werkt Zuid-Kennemerland met de gemeenten uit IJmond samen. De geformuleerde acties sluiten aan c.q. komen voort uit Woonakkoord Zuid-Kennemerland/ IJmond 2021-2025.

- We realiseren meer woningen. Daarvoor doen we gezamenlijk onderzoek naar de woningbehoefte en we baseren ons op de afspraken in het Woonakkoord Zuid-Kennemerland/ IJmond 2021-2025 en de nadere uitwerking van de afspraken van de Woondeal MRA.
- We maken afspraken over het aandeel sociale huur en middensegment /betaalbaar. Conform de Rijksdefinitie in ons nieuwbouwprogramma en stemmen af over middelen en instrumenten waarmee we de betaalbaarheid van de woningmarkt kunnen borgen.
- We bieden gezamenlijk onderdak aan kwetsbare bewoners, die naar een eigen woonruimte doorstromen uit een instelling voor GGZ, beschermd wonen of maatschappelijke opvang. Het regionaal beleidsplan Wonen, Opvang en Herstel biedt ons daarbij een regionaal kader. We werken samen voor een evenredige verdeling van uitstromende cliënten uit intramurale woonvoorzieningen en een zachte landing in de wijk, conform het convenant uitstroomregeling Pact van Uitstroom.
- Samen met woningcorporaties en marktpartijen stimuleren we de doorstroming van ouderen, bieden we ouderen begeleiding om langer zelfstandig thuis te wonen en maken we afspraken over kleinschalige woonzorgconcepten.

---

¹ Als onderdeel van toekomstige Volkshuisvestingsprogramma.

- We maken samen met de IJmond gemeenten een regionale woonzorgvisie, die agenderend en richtinggevend is. De uit de visie voortkomende ambities willen we vertalen in een aantal concrete agendapunten voor een regionale woonzorg agenda.

Wie zijn daarbij onze belangrijkste partners?

Provincie Noord-Holland, regio IJmond, woningbouwcorporaties, projectontwikkelaars, zorginstellingen, Bouwend Haarlem, bedrijven, onderwijsinstellingen.

Zie ook

Woonakkoord Zuid-Kennemerland/ IJmond 2021-2025 (bestuursakkoord en uitvoeringsagenda), Monitor woningbouw, sociale voorraad Zuid-Kennemerland/ IJmond 2022, monitor plancapaciteit MRA, Woondeal MRA 2023, WiMRA 2021.

Opgave IV Beter benutten van ons economisch kapitaal

Economisch kapitaal

Veel mensen denken bij Zuid-Kennemerland eerder aan luieren op het strand of fietsen over het Kopje van Bloemendaal dan aan economische ontwikkeling. Toch kunnen we naast onze toeristische sector, economisch een heel sterke én onderscheidende regio zijn. Met ons groeiend aantal ondernemers, hoogopgeleide professionals, kapitaalkrachtige bevolking, diverse onderwijs- en overheidsinstellingen, proeftuinen voor toegepaste innovatie en een groeiend aantal internationale kenniswerkers hebben we economisch kapitaal in handen. Tegelijkertijd is het belangrijk om het dagelijkse voorzieningenniveau van de vier gemeente op orde te houden, met de Haarlemse binnenstad als parel.

Gerichte **groei ontwikkeling** van **duurzaam-toerisme**

Corona is van grote betekenis geweest voor toerisme. Na een periode van onzekerheid is nu de verwachting dat er sprake is van een sterk toenemende vraag in de Metropoolregio Amsterdam. Zandvoort fungeert sinds jaar en dag als badplaats van de [metropool met ook veel ruimte voor actieve vormen van recreatie](#). en Haarlem is een belangrijke stedelijke bestemming. Onze insteek is gericht op het investeren in kwaliteit, duurzaamheid en jaarrond aantrekkelijkheid. We bieden in de regio ruimte aan evenementen als bijvoorbeeld Bevrijdingspop en de Formule 1, maar zeker ook aan kleinschaliger activiteiten buiten het hoogseizoen. Met het onder de aandacht brengen van goede OV-bereikbaarheid en fiets- en wandelroutes stimuleren we dat bezoekers vaker kiezen voor deze vormen van vervoer. Daarnaast denken we na over het type toerist/bezoeker dat we willen trekken en hoe we daar via bestemmingsmanagement het beste op kunnen sturen.

Economische opgaven

In de MRA is de economische omvang van onze regio nu nog relatief klein. Dat is deels te wijten aan onze ligging, aan de rand van de metropoolregio. Omdat onze regio een behoorlijke mismatch heeft tussen het grote aantal theoretisch opgeleide professionals en het werkaanbod, werken veel van onze inwoners elders in de MRA of daarbuiten. Dit zorgt voor een grote en bovendien groeiende woon-werkpendel. ~~Zonder forse investeringen in het openbaar vervoer en wegennet is die groeiende pendel op den duur onhoudbaar.~~ We willen de pendel verkleinen door, naast het behouden van werkgelegenheid voor praktisch geschoolden, het toevoegen van (kennis)intensieve werkfuncties. Met name rondom de ov-knooppunten, Waarderpolder Haarlem Business Park en Zandvoort (“Werken aan Zee”) liggen hier kansen.

~~Daarnaast zijn in Zuid-Kennemerland alle ingrediënten aanwezig om zich als proeftuin voor toegepaste innovatie verder te ontwikkelen. Met de erkenning European Rising City of Innovation 2023 zijn in Haarlem, en daarmee in Zuid-Kennemerland, alle ingrediënten aanwezig om zich als proeftuin voor toegepaste innovatie verder te ontwikkelen. De innovatieclusters C-District (duurzame en circulaire economie) en Koepel (digitalisering mkb) en het toekomstige innovatiecluster rondom het Spaarne Gasthuis (gezondheid) vormen hierbij belangrijke ankerpunten.~~ -Dit om innovaties te testen, te versnellen, op te schalen en te vermarkten gericht op maatschappelijke (transitie)opgaven. Rode draad vormen de transitie naar een circulaire economie en impact ondernemen. Dat zijn de thema's die nu politiek en maatschappelijk urgent zijn en waar de gemeenten in Zuid-Kennemerland een voortrekkersrol in kunnen spelen.

Versterking van de samenwerking op de arbeidsmarkt om opgaven te kunnen realiseren

Arbeidsmarkt is een thema waarbij het draait om het vinden van een juiste balans tussen vraag en aanbod. Daarbij spelen economische afwegingen een rol, zoals regionale karakteristieken en ambities en het lokale, regionale of landelijke ondernemersklimaat. Maar ook sociale vraagstukken zijn onlosmakelijk hiermee verbonden. Zo is het hebben van werk en inkomen essentieel voor elke inwoner en hun kansen in het leven. Die kansen zijn weer afhankelijk van de demografische eigenschappen van de regio en hoe deze aansluiten op actuele en toekomstige economische en maatschappelijke ontwikkelingen.

Arbeidsmarkt is daarmee een sociaaleconomisch vraagstuk waar we door middel van publiek-private samenwerking invloed op kunnen uitoefenen. Hiermee kunnen we (bij)sturen op een zo optimaal mogelijke balans tussen economische behoeften enerzijds en brede welvaart en gelijke kansen voor een zo groot mogelijke groep inwoners anderzijds. De huidige mismatch op de arbeidsmarkt met grote (structurele) personeelstekorten en tegelijkertijd veel mensen langs de kant, laat zien dat die samenwerking op dit thema wenselijk en noodzakelijk is.

Daarom zetten we ook in op een actief re-integratiebeleid om mensen die nu nog aan de kant staan weer aan het werk te helpen. Betaald werk draagt immers bij aan bestaanszekerheid. Daarnaast zetten we in op het wegnemen van belemmeringen zoals vervoersarmoede. We spreken over vervoersarmoede wanneer mensen door beperkte verplaatsingsmogelijkheden niet meer op een volwaardige manier aan het maatschappelijk leven kunnen deelnemen. Denk daarbij aan mensen met een laag inkomen waardoor het reizen met OV of eigen auto niet mogelijk is, of aan mensen die nooit leerden fietsen, die minder mobiel zijn door hun leeftijd of een beperking.

In de arbeidsmarktregio Zuid-Kennemerland en IJmond bundelen gemeenten, UWV, werkgevers(organisaties), werknemers(organisaties) en onderwijs hun krachten om zo goed mogelijk in te spelen op de actuele en toekomstige ontwikkelingen van de regionale arbeidsmarkt. In 2023 wordt, als opvolging van de vorige regionale agenda, een nieuwe strategische arbeidsmarktagenda 2023-2027 opgesteld. Deze arbeidsmarktagenda zorgt ervoor dat ontwikkelingen, projecten en activiteiten op het gebied van de regionale arbeidsmarkt op elkaar aansluiten en in samenhang worden opgepakt. Zo wordt er efficiënt en effectief gewerkt aan een toekomstbestendige arbeidsmarkt.

Arbeidsmarkt is daarmee een sociaaleconomisch vraagstuk dat zich organisch ontwikkelt en niet altijd te sturen is. Tegelijkertijd kunnen we door middel van publiek-private samenwerking wél invloed uitoefenen en congruente keuzes maken. Hiermee kunnen we (bij)sturen op een zo optimaal mogelijke balans tussen economische behoeften enerzijds en brede welvaart en gelijke kansen voor een zo groot mogelijke groep inwoners anderzijds. De huidige situatie op de arbeidsmarkt laat zien dat samenwerking op dit thema noodzakelijk is. Ten eerste is er sprake van grote personeelstekorten in bijna alle sectoren. Deze tekorten zullen de komende jaren structureel zijn. Ook is er een mismatch op de arbeidsmarkt: enerzijds zijn er veel openstaande vacatures, anderzijds staan er veel mensen langs de kant.

In de arbeidsmarktregio Zuid-Kennemerland en IJmond bundelen gemeenten, UWV, werkgevers(organisaties), werknemers(organisaties) en onderwijs hun krachten om zo goed mogelijk in te spelen op de actuele en toekomstige ontwikkelingen van de regionale arbeidsmarkt. In 2023 wordt, als opvolging van de vorige regionale agenda, een nieuwe strategische arbeidsmarktagenda 2023-2026 opgesteld. In wisselende samenstelling en op verschillende plekken wordt o.a. gewerkt aan een goede aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt, wordt het levenslang ontwikkelen gestimuleerd en wordt het talent en de mogelijkheden benut van eenieder die wil en kan werken. Zo benutten we optimaal de beschikbare werkgelegenheid in onze regio.

Wat zijn onze belangrijkste acties?

- Een actieagenda gericht op de thema's Circulaire economie en Impact ondernemen om schaalvergroting en versnelling te realiseren
- Een gezamenlijk verhaal over de economie van Zuid-Kennemerland ten behoeve van de positionering op basis van bestaande economische visies. [visies \(inclusief toerisme\)](#).
- [Een regionale strategische arbeidsmarktagenda 2023-2027 om bij te dragen aan een arbeidsmarkt in balans](#)
- We willen schaalvergroting en versnelling realiseren op het gebied van circulaire economie en impact ondernemen. Vertrekpunt zijn de actieplannen die ieder van ons ook lokaal heeft. We werken samen om de acties op te pakken waar regionaal energie op zit.
-
-
- We stellen de regionale strategische arbeidsmarktagenda 2023-2026 vast en starten met de uitvoering van onderdelen hiervan.
- We breiden het ecosysteem van SPRONG verder uit met meer projecten en meer partners.

Wie zijn daarbij onze belangrijkste partners?

[MRA \(PlaBeKa, MRA Investeringsagenda, Amsterdam Economic Board\), Provincie Noord-Holland, , Industriekring Haarlem \(IKH\), MKB Haarlem, Hogeschool Inholland, ROCNova College, Provincie Noord-Holland, MRA \(MRA Invest, Amsterdam Economic Board, PlaBeKa\), Industriekring Haarlem, MKB, KvK, Inholland, Nova College, gemeenten Haarlemmermeer en Amsterdam, marketingbureaus](#)

Zie ook

PlaBeKa, Economische verkenningen, Programma Toerisme, Programma Verblijfsaccomodaties en Leisure, afstemming evenementenstrategie, startup ontwikkeling, programma arbeidsmarkt en onderwijs

OPGAVE V VERBINDEN VAN ONZE OPGAVEN MET BETERE BEREIKBAARHEID

Mobiliteit als voorwaarde

Mobiliteit heeft wederom prioriteit in onze samenwerkingsagenda omdat goede bereikbaarheid een voorwaarde is voor veel andere opgaven van deze Zuid-Kennemer Agenda. Zo stellen meer woningen en meer bedrijvigheid extra eisen aan de mobiliteit van en naar onze regio. En we kunnen onze recreatieve en toeristische sector alleen versterken als we het groeiende aantal bezoekers adequate vervoersmogelijkheden kunnen bieden. De oorspronkelijke oriëntatie en ligging van onze regio zijn belemmerend geweest voor de mobiliteit. Van oudsher waren we noord-zuid georiënteerd, maar de oostwestverbindingen zijn nu stukken belangrijker. Ook is onze positie in de netwerken van spoor en weginfrastructuur niet in alle opzichten gunstig vanwege onze specifieke ligging tussen de Noordzee en de hoofdstad, en tussen het Noordzeekanaal en de nationale luchthaven.

Inhaalslag op fiets en ov

In deze agenda sluiten we aan bij de [Bereikbaarheidsvisie Zuid-Kennemerland](#). We willen duurzamer vervoer in onze regio en een goede benutting van alle verkeersmodaliteiten. We zien ook dat er voor de fiets en het openbaar vervoer een inhaalslag nodig is, als keuzealternatief voor de auto. Daarvoor hebben we een sluitend netwerk van doorfietsroutes nodig. Nu is de directheid, veiligheid en comfort op (delen van) ons doorfietsroutenetwerk niet op het gewenste niveau. Daarbij maken ontbrekende schakels in het netwerk de keuze voor de fiets minder aantrekkelijk. Ook bedient het ov-systeem een aantal woon- en werkgebieden onvoldoende, waardoor de auto daar momenteel de aantrekkelijkste vervoersoptie is. Met investeringen in hoogwaardige doorfietsroutes en ov dat concurrerend is in frequentie, snelheid en comfort verbeteren we de positie van deze modaliteiten en verwachten we dat we nog meer Zuid-Kennemers kunnen verleiden om de auto te laten staan.

Leefbare kernen

Naast de inhaalslag voor fiets en het ov, willen we op een aantal plaatsen ook de infrastructuur voor het doorgaande auto- en vrachtverkeer verbeteren. Het belangrijkste motief daarvoor is het verbeteren van de leefbaarheid en verkeersveiligheid in onze stads- en dorpskernen. Met name op de piekmomenten. Door het auto- en vrachtverkeer naar de randen van de kernen en de regio te verleggen, maken we ruimte voor vervoerswijzen die minder ruimte innemen en gezonder zijn. Verbeterde doorstroming op onze regioring heeft het bijkomend effect dat doorgaand verkeer sneller op de bestemming is. Door langzaam verkeer waar mogelijk voorrang te verlenen en zwaar verkeer te weren uit de centra, zorgen we voor een leefbaarder en veiliger woon-, winkel-, en werkklimaat.

Ontwikkelen van knooppunten

We stimuleren reizen per spoor en bus door woningbouw en aantrekkelijke bedrijfslocaties te realiseren bij ov-knooppunten. Uiteraard investeren we daarbij fors in het faciliteren van ketenmobiliteit. Een ov-knooppunt functioneert het beste als dit een aantrekkelijk verblijfsgebied is, met optimale ov-aansluitingen. Goede stallingsvoorzieningen voor fietsen en een directe aansluiting op het fietsnetwerk zijn daarbij voorwaarde. Waar mogelijk en zinvol bieden de ov-knooppunten in onze regio ook een P+R-terrein.

Bereikbaarheid kust

De bereikbaarheid van de kustzone is al jaren, vooral op mooie dagen, een knelpunt in de regio. Voor een duurzaam bereikbare kustzone is een optimaal evenwicht tussen openbaar vervoer, fiets en autobereikbaarheid nodig. Wanneer modaliteiten integraal en in samenhang worden afgewogen, moet dat leiden tot een betere spreiding van bezoekers, een optimaler gebruik van de verschillende modaliteiten, (behoud van) leefbare stads- en dorpskernen en een betere doorstroming op de weg. We verbeteren daarom de multimodale bereikbaarheid waarbij we de overlast van het verkeer beperken.

Wat zijn onze belangrijkste acties?

- We stellen een prioritair doorfietsnetwerk vast, dat we versneld realiseren.
- Samen met Provincie Noord-Holland zetten we in op een verbetering van de multimodale bereikbaarheid van de kust en het beperken van de overlast van het verkeer.
- We stimuleren de ontwikkeling van ov-knooppunten en zetten in op ketenmobiliteit, waardoor we de overstap tussen auto, ov en fiets vergemakkelijken.
- We verbeteren de hoogwaardig openbaar vervoerverbindingen met Amsterdam, Amsterdam-Zuid en Schiphol.
- We verbeteren de doorstroming voor gemotoriseerd verkeer op onze regioring, met als belangrijkste aandachtspunten het knooppunt Rottepolderplein en de Velserversbinding.
- We houden onze partners in de regio op de hoogte van ontwikkelingen in het mobiliteitsdomein, die raakvlakken hebben met leefbaarheid, duurzame mobiliteit, woningbouw, doorstroming en herinrichting van wegen, ook al zijn die niet alleen regionaal, maar ook lokaal van aard.
- Samen met de IJmond en Haarlemmermeer behartigen we onze belangen in de richting van de provincie, MRA, het Rijk, NS etc.

Wie zijn daarbij onze belangrijkste partners?

Het Rijk, Provincie Noord-Holland, MRA, buurgemeenten en -regio's, Rijkswaterstaat, ProRail, Connexion, NS, Rover, Fietsersbond, ANWB.

Zie ook

[Bereikbaarheidsvisie Zuid-Kennemerland](#), [Bereikbaarheid Kust](#) (Provincie Noord-Holland), [MRA Platform Mobiliteit](#), [Samen bouwen aan bereikbaarheid](#) (SBaB)

Opgave VI Gezondheid bevorderen

De zorg staat onder druk

Het maakt nog steeds uit waar je wieg heeft gestaan en waar je woont. Gezondheid, kwaliteit van leven en levensverwachting zijn daardoor ongelijk verdeeld. Niet alle zorg die geleverd wordt is effectief en niet alle problemen vragen om een medisch antwoord. De zorgkosten lopen onverminderd op, tegelijkertijd ontstaat er een steeds groter tekort aan zorgmedewerkers. Toegankelijke, goede en betaalbare zorg vraagt om actie. Het Integraal Zorgakkoord (IZA) moet hierop een antwoord geven. Om passende zorg te realiseren is regionale samenwerking nodig, en samenwerking met arbeidsmarktregio's.

Wat zijn de opgaven ?

Het IZA vraagt aan regio's om een regiobeeld en een regioplan op te stellen. Het regiobeeld beschrijft de feitelijke situatie in de regio: de behoefte aan zorg en ondersteuning van inwoners en het beschikbare aanbod. Uit het voorlopige regiobeeld Kennemerland komen enkele grote opgaven in beeld:

- Er is sprake van een toename van het aantal kwetsbare ouderen en multi morbide patiënten in combinatie met een laag en verder afnemend potentieel aan mantelzorgondersteuning. Hierdoor groeit de druk op zorg- en welzijnsorganisaties;
- Er is sprake van een grote vraag naar geestelijke gezondheidszorg. Met name jongvolwassenen ervaren veel psychische klachten, suïcidale gedachten, eenzaamheid en stress. Er is sprake van wachttijden en wachtlijsten waardoor veel mensen te laat zorg krijgen;
- Er zijn grote gezondheidsverschillen op het niveau van wijken en buurten. Dit wordt mede veroorzaakt door een ongezonde leefstijl, geldzorgen en een gebrek aan passende woonruimte. Het verkleinen van deze kloof vraagt een sociale aanpak en versterking van de eerstelijns in specifieke wijken;
- Er is een grote en groeiende krapte op de arbeidsmarkt in alle sectoren. Gezamenlijke aanpak van deze problematiek is randvoorwaardelijk bij het oplossen van bovenstaande uitdagingen, dit vraagt o.a. keuzes maken, innoveren, digitaliseren en opleiden;
- Er is sprake van huisvestingsproblematiek van huisartsen in onze regio. Huisartsen hebben gebrekkige huisvesting, praktijken kunnen niet uitbreiden en er ontstaat op korte termijn een tekort aan huisartsen.

De fysieke leefomgeving speelt een rol in deze opgaven. Zo ligt luchthaven Schiphol dichtbij onze regio en heeft het negatieve effecten op de gezondheid en het welzijn (met name geluidshinder). Er is zware industrie aanwezig in de regio en dit heeft negatieve effecten op gezondheid en welzijn. Luchtkwaliteit is een belangrijk thema. Tenslotte is de regio een kustgebied, de zon heeft invloed op de prevalentie van bepaalde kankersoorten in de regio.

Uitdagingen en keuzes maken

Bovenstaande opgaven dwingen de komende periode tot keuzes in de wijze waarop ondersteuning en zorg zijn ingericht. Is de ondersteuning en zorg zo ingericht dat minder personeel nodig is? Zijn er afspraken gemaakt over welke vraag bij welke professionals ligt en wat er (straks) niet meer kan? Hoe vergroten we de mentale weerbaarheid van mensen, in het bijzonder jongvolwassenen (preventie) ?

Een sociale aanpak is nodig om bestaanszekerheid te vergroten en stress over o.a. financiën en huisvesting te verminderen. Een sterke eerstelijns is juist in deze wijken en buurten extra hard nodig om de poortwachtersrol goed te vervullen.

Wat zijn onze belangrijkste acties ?

We staan aan het begin van de implementatie van het Integraal Zorgakkoord. Op basis van het regiobeeld stellen we een regioplan op. Een regioplan waarin de opgaven worden vertaald naar concrete acties. Daarin werken zorg- en welzijnsorganisaties, gemeenten, Zilveren Kruis, de GGD en ZONH de belangrijkste opgaven in de regio uit. Het regioplan moet eind 2023 klaar zijn.

Wie zijn daarbij onze belangrijkste partners ?

In de regio Kennemerland geven Zilveren Kruis, gemeenten en zorg- en welzijnspartijen (verenigd in Sigra) uitvoering aan het IZA; ook GGD Kennemerland en ondersteuningsorganisatie ZONH zijn betrokken.

Opgave VII Jeugdzorg: Veilig en gezond opgroeien

Visie op jeugdhulp

We willen dat kinderen en jongeren in Zuid-Kennemerland en IJmond een goede start maken in het leven, dat zij gezond, gelukkig en veilig opgroeien tot zelfredzame volwassenen die volwaardig in de samenleving kunnen meedoen. Een goede start van het leven en een stabiele opgroei- en onderwijssituatie maakt de kans op een goede startpositie als jongvolwassene groter. Bij jeugdigen en gezinnen waar de opgroei- en onderwijssituatie verstoord is, zetten we tijdig passende jeugdhulp in. Eerst wordt gekeken wat jeugdigen en ouders, samen met hun netwerk, wel kunnen en welke steun de sociale basis kan bieden. Waar nodig ondersteunen we jeugdigen en gezinnen tijdig en op maat met de inzet van jeugdhulp.

Wat zijn de belangrijkste opgaven?

- We zien in de regio een stijgende vraag naar jeugdhulp. Ook de kosten stijgen mee. We staan voor de gezamenlijke opgave (gemeenten en consortia) om grip te krijgen op deze groei;
- De hervormingsagenda jeugd is vastgesteld en is het startpunt om het jeugdzorgstelsel beter te laten functioneren. Als regio gaan we hier gezamenlijk mee aan de slag;

Wat zijn onze belangrijkste acties?

- We zetten in op preventie: om te voorkomen dat lichte opvoedproblematiek leidt tot zware jeugdhulp. Dit doen we door op belangrijke vindplaatsen (scholen, verenigingen, sport) aandacht te vragen voor signalen die mogelijk wijzen op problemen;
- Sommige (opvoed)problemen horen er nu eenmaal bij en vragen niet direct om begeleiding of behandeling door een professional; we vragen aandacht voor normalisering;
- We zorgen dat kinderen zo veel mogelijk thuis opgroeien in een veilige omgeving;
- Voor een integrale benadering zetten onderwijs, jeugdhulp/consortia en gemeenten zich samen in voor de ontwikkeling van kinderen.
- Het verbinden van informele en formele zorg

Wie zijn daarbij onze belangrijkste partners?

Onderwijs, CJG, Veilig thuis, verwijzers, consortia

Zie ook

Regiovisie jeugdhulp, verwervingsstrategie jeugdhulp

KEUZES MAKEN

~~De Bijna alle~~ opgaven in deze agenda zijn groot en urgent. Ze hebben impact op het landschap, onze leefomgeving en de welvaart van onze inwoners. ~~of onze leefomgeving.~~ Ze hangen bovendien met elkaar samen en kunnen elkaar versterken, maar ook beperken. Daar zijn bestuurlijke keuzes en prioritering aan de orde.

Haalbare Koers

In deze agenda geven we onze prioriteiten voor de komende jaren. Het is essentieel dat we een haalbare koers uitstippelen waarmee we de inhoud van de agenda kunnen uitvoeren. De uitvoering doet een beroep op (beperkte) ruimte, tijd en middelen. En soms hebben we te maken met regionale, nationale of mondiale kaders. Denk aan de klimaatakkoorden, stikstof en woningbouwopgaven.

~~Daarom We maken we een Werkplan Zuid-Kennemerland 2024-2027, behorend bij deze Zuid-Kennemer Agenda. Hiermee brengen we focus in de uitvoering In het Werkplan nemen we per opgavemet één of twee acties per opgave op waaraan wij in elk geval regionaal willen werken. Aan elke opgave in deze agenda zijn concrete acties gekoppeld. De uitvoering doet een beroep op (beperkte) ruimte, tijd en middelen. En soms hebben we te maken met regionale, nationale of mondiale kaders. Denk aan de klimaatakkoorden, stikstof en woningbouwopgaven. Dat vraagt dat wij samen afwegingen en keuzes maken voor een haalbare koers.~~

Haalbare Koers

~~In deze agenda geven we onze prioriteiten voor de komende jaren. Het is essentieel dat we een haalbare koers uitstippelen waarmee we de inhoud van de agenda kunnen uitvoeren. We maken een Werkplan Zuid-Kennemerland 2023-2027, behorend bij deze Zuid-Kennemer Agenda. In het Werkplan nemen we per opgave één of twee acties op waaraan wij in elk geval regionaal willen werken.~~

Samen keuzes maken

In het Convenant Regionale Samenwerking Zuid-Kennemerland hebben we afspraken gemaakt over onze governance voor het uitvoeren en uitdragen van de Zuid-Kennemer Agenda. Elke opgave is belegd bij een regionaal portefeuillehoudersoverleg, waarin de betreffende wethouders van de vier gemeenten overleggen. Met portefeuillehouders van andere gemeenten samen als de opgave breder wordt aangepakt. Voor Wonen bijvoorbeeld, waar Zuid-Kennemerland en IJmond samenwerken.

De gemeenteraden zijn bij de uitvoering van de Zuid-Kennemer Agenda betrokken via de regionale radenbijeenkomsten. Deze worden voorbereid in de regionale agendacommissie van raadsleden. De radenbijeenkomsten zijn informatief en worden benut in de beeldvormende fase van besluiten over regionale afspraken. Als de opgave gezamenlijk is, dan worden ook de raden van de gemeenten in de regio IJmond uitgenodigd voor de radenbijeenkomsten. Ook de Provincie Noord-Holland weet voor samenwerkingsonderwerpen de weg naar onze radenbijeenkomsten te vinden. De besluitvorming van de gemeenteraden blijft geheel lokaal.

Wat zijn onze belangrijkste acties?

- We maken een Werkplan Zuid-Kennemerland, behorend bij de agenda

- We organiseren regionale radenbijeenkomsten om de raden te betrekken bij de uitvoering van de Zuid-Kennemer Agenda
- We evalueren het Convenant Regionale Samenwerking Zuid-Kennemerland en maken afspraken over het vervolg

**BIJLAGE Lijst van samenwerkingsverbanden Zuid-Kennemerland
PM**